

Л.А. Бутко, Д.С. Волох

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ПРОВІЗОРІВ-КОСМЕТОЛОГІВ

Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, м. Київ

Ключові слова: провізор-косметолог, навчальні плани, морально-етичне виховання.

Ключевые слова: провизор-косметолог, учебные планы, морально-этическое воспитание.

Key words: pharmacist-cosmetician, curriculum, moral and ethical education.

Висвітлено досвід реалізації нових підходів в організації підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «провізор-косметолог» на кафедрах Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця.

Представлен опыт реализации новых подходов в организации подготовки специалистов образовательно-квалификационного уровня «провизор-косметолог» на кафедрах Национального медицинского университета им. А.А. Богомольца.

The experience of new approaches in organizing training educational-qualification level «pharmacist-cosmetician» at the departments of Bogomolets National medical university.

Виходячи з сучасних тенденцій розвитку системи охорони здоров'я та з реальних соціальних проблем, за наказом Міністерства освіти України №385 від 28.10.2002 року до переліку спеціальностей у напрямку 1102 «Фармація», за яким здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах, введено спеціальність «Технологія парфумерно-косметичних засобів».

МЕТА РОБОТИ

Проаналізувати законодавчу базу з питань підготовки спеціалістів за напрямом 1102 «Фармація» за спеціальністю 7.110202 «Технологія парфумерно-косметичних засобів».

В Національному медичному університеті ім. О.О. Богомольця з вересня 2010 року розпочато підготовку спеціалістів з цього напрямку. Студентами стали 37 абітурієнтів, які зараховані на денну форму навчання (ліцензований набір становив 100 осіб).

Нині провізорів-косметологів готують у медичних вишах Харкова, Києва, Одеси, Тернополя та Запоріжжя, що свідчить про актуальність проблеми підготовки таких спеціалістів.

Наказ МОН України №629 від 29.07.2004 року затвердив складові галузевих стандартів вищої освіти – освітньо-кваліфікаційну характеристику (ОКХ) та освітньо-професійну програму (ОПП) підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» за спеціальністю 7.110202 «Технологія парфумерно-косметичних засобів» [4].

Відповідно до стандартів, спеціаліста вважають фахівцем за умови здобуття повної вищої освіти, спеціальних умінь і знань, достатніх для виконання завдань та обов'язків даного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у цій галузі економічної діяльності. Програма підготовки провізора-косметолога складена за вимогами освітньо-професійної програми підготовки фахівця, встановлює вимоги до змісту, обсягу і рівня освіти та професійної підготовки фахівця [4].

Провізорські посади, що можуть займати фахівці у

зкладах охорони здоров'я після закінчення навчання, представлені в *таблиці 1* [5].

Удосконалити навчальний процес можна шляхом диференційного підходу, що передбачає систему засвоєння знань і контролю їх якості.

До штатного розкладу аптечних закладів внесено посаду провізора-косметолога й визначено функціональні обов'язки з забезпечення населення та лікувально-профілактичних закладів ліками та косметичними засобами, а також консультації з питань раціонального використання косметичних засобів і процедур.

Проаналізовано навчальні плани підготовки спеціалістів, що відповідають стандартам вищої фармацевтичної освіти [3].

Структура навчального плану є предметно-інтегрованою і зорієнтована на дотримання логічної послідовності викладання дисциплін, що складають відповідні цикли підготовки: гуманітарний і соціально-економічний, природничо-науковий, професійної та практичної підготовки. На відміну від планів підготовки провізорів загального профілю, до навчального плану провізорів-косметологів включено нові дисципліни, зокрема:

- історія косметології та аромології;
- маніпуляційна техніка;
- основи практичної косметології;
- аптечна технологія лікарських і косметичних засобів;
- фармацевтична та косметична хімія;
- фармакогнозія з основами фітокосметики;
- дерматологія;
- організація та економіка у фармації та парфумерно-косметичній галузі;
- фармацевтичне та парфумерно-косметичне товарознавство;
- аромологія;
- технологія парфумерних і косметичних засобів промислового виробництва;
- комп'ютерні технології в дослідженні парфумерно-косметичних засобів;

Таблиця 1

Провізори-спеціалісти		
Посади провізорів-спеціалістів		Провізорська спеціальність
1	Старший провізор	Організація і управління фармацією
2	Провізор	Загальна фармація
3	Провізор-косметолог	Загальна фармація
4	Провізор-аналітик	Аналітично-контрольна фармація
5	Провізор клінічний	Клінічна фармація
6	Провізор-інтерн	Відповідна спеціальність

- менеджмент і маркетинг у фармації та парфумерно-косметичній галузі;
- клінічна косметологія;
- апаратна косметологія;
- обладнання парфумерно-косметичних виробництв;
- основи косметичної хірургії;
- управління якістю.

Загалом за 5 років підготовки студент має 10 800 годин навантаження, що становить 300 кредитів, з них навчальний час, відведений для аудиторних занять – 5454 годин, для самостійної роботи студента – 5346 годин.

Успіхам у навчально-науковому процесі сприяє потужна матеріально-технічна база університету, яку постійно вдосконалюють. Досвід викладання періодично висвітлюють на методичних нарадах кафедр університету, на спільних засіданнях профілюючих кафедр, що готують кадри для сучасної фармації.

У процесі планування навчального процесу необхідно враховувати негативні сторони сучасного фармацевтичного ринку в галузі науково-дослідницьких робіт з упровадження лікарських засобів. Вони викликали необхідність введення нових медико-фармацевтичних дисциплін: біофармація, фармакотерапія, фармакоекономіка.

Сьогодні потребує особливої уваги до галузі комп'ютерного моделювання ліків, комп'ютерного тестування хімічної та біологічної активності, розвитку ліків із запрограмованою доставкою діючих речовин до біологічних мішеней, менеджменту якості, доказової фармакотерапії, фармаконагляду, клініко-економічного аналізу, формулярної системи тощо.

Такий обсяг досліджень вимагає від випускників морально-етичного підходу до навчання. В процесі навчання на базових і профільних кафедрах система морально-етичного виховання здійснюється безперервно протягом всього періоду навчання з використанням новітніх технологій, у тому числі, перспективного впровадження методу дистанційної освіти. Реалізація такої програми підготовки спеціалістів потребує розробки моделей професіоналів відповідної вузької спеціальності, програм, засобів забезпечення навчального процесу, зокрема, створення сучасних посібників, підручників, довідників, науково-дослідницького обладнання або спеціального доступу до нього.

Необхідно також значно розширити програму викладання біоетики, а також розробити та ввести в дію додаткові про-

грами, що дозволили б пізнати особливості етичних рішень при вивченні конкретних проблем у рамках післядипломної фармацевтичної освіти.

Нормативною формою державної атестації випускників є державні іспити, стандартизований тестовий іспит або захист дипломної роботи.

Хоча нинішні студенти навчаються на другому курсі, кафедри університету планують проводити державні іспити у формі державних випускних іспитів або захисту дипломної роботи з метою оцінки якості вирішення типових задач діяльності фахівця в умовах, наближених до професійної діяльності. Типові задачі діяльності та уміння, які має досягнути випускник за фахом «Технологія парфумерно-косметичних засобів»:

- проведення товарознавчої експертизи парфумерно-косметичних і лікарських засобів, лікарської рослинної сировини;
- маркетинг парфумерно-косметичних, лікарських препаратів і косметичних послуг;
- визначення потреби в засобах, сировині та матеріальних ресурсах;
- визначення кількісних характеристик парфумерно-косметичного та фармацевтичного ринку;
- забезпечення раціонального застосування лікарських засобів, косметичних засобів і процедур;
- забезпечення раціонального косметичного догляду за шкірою та її придатками;
- удосконалення складу та технології парфумерно-косметичних засобів екстемпорального та промислового виробництва;
- розробка нормативно-технічної документації;
- здійснення технічної підготовки процесу виробництва парфумерно-косметичних засобів [2].

Нині перед вищими навчальними закладами України гостро стоїть питання готовності молодих спеціалістів до управлінської діяльності у світлі розвитку сучасного вітчизняного фармацевтичного ринку.

У виші професіоналів вчать управляти якістю виробництва парфумерно-косметичних і лікарських засобів, професійно спілкуватись з лікарями, хворими, клієнтами та колегами, організовувати косметичне та фармацевтичне підприємство чи заклад, керувати персоналом (колективом, організацією). Якість вищої освіти в галузі фармації підтверджується професійною компетентністю спеціаліста, ціннісною орієнтацією, соціальною спрямованістю і зумовлює здатність задовольняти як особисті духовні й матеріальні потреби, так і потреби суспільства.

ВИСНОВКИ

Нові проблеми, що виникають в процесі розвитку медичної та фармацевтичної галузі, можна вирішити перспективою відкриття нових напрямів спеціальностей, наприклад, провізора-косметолога.

Аналіз проблеми удосконалення підготовки фармацевтичних кадрів дозволив сформулювати ключові задачі закладів освіти: морально-етичне й патріотичне виховання

студентів; визначення нових спеціальностей, введення яких відбиває перспективи розвитку системи охорони здоров'я; формування знань та умінь відповідно до потреб ринку фармацевтичної праці, переліку фармацевтичних спеціальностей і правових норм заміщення посад, що відповідають міжнародним вимогам підготовки спеціалістів і вимог Болонського процесу [1].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вища освіта України і Болонський процес. Навчальний посібник / За ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 235с.
2. Збірник положень, кваліфікаційних характеристик, посадових інструкцій персоналу підприємств фармацевції: Інструктивно-методичні рекомендації / За ред. Пономаренка М.С. – Харків, 2009. – С. 41–43.
3. Наказ МОЗ України від 17.05.2008 р. № 259 «Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців за спеціальністю «Технологія парфумерно-косметичних засобів».
4. Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) [Електронний ресурс]: Постанова КМ України від 20.01.1998р. №65 – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0370-00>
5. *Ткаченко Н.О.* Юридичний статус провізора-косметолога / *Ткаченко Н.О., Бушуєва І.В.* // Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики – 2011. – Вип. XXIV, №1. – С. 145–146.

Відомості про авторів:

Бутко Л.А., к. фарм. н., доцент каф. організації та економіки фармацевції НМУ ім. О.О. Богомольця.

Волох Д.С., д. фарм. н., професор, зав. каф. організації та економіки фармацевції НМУ ім. О.О. Богомольця.

Адреса для листування:

Волох Д.С., м. Київ, вул. Пушкінська, 22, каф. організації та економіки фармацевції НМУ ім. О.О. Богомольця.

Тел.: (044) 235 90 67.

Поступила в редакцію 27.03.2012 г.